

Vergaderjaar 2014–2015

34 262

Wijziging van de Handelsregisterwet 2007, het Burgerlijk Wetboek en de Wet op de formeel buitenlandse vennootschappen in verband met deponering van bescheiden in het handelsregister langs elektronische weg

Nr. 4

VERSLAG

Vastgesteld 10 september 2015

De vaste commissie voor Economische Zaken, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen van haar bevindingen.

Onder het voorbehoud dat de regering op de gestelde vragen en de gemaakte opmerkingen tijdig en genoegzaam zal hebben geantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over dit wetsvoorstel voldoende voorbereid.

Inhoudsopgave

Blz

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. Algemeen	1
1. Inleiding	2
2. Ontwikkelingen elektronisch deponeren jaarrekening	2
3. Juridische aspecten van de elektronische deponering van de jaarrekening	3
4. Achtergrond, doel en inhoud van het voorstel	3
4.1 Achtergrond en doel	3
4.2 Het voorstel	3
4.3 Uitzonderingen	4
4.4 algemene maatregel van bestuur	4
5. Effecten	4
5.1 Maatschappelijke effecten	4
5.2 Kosten en baten	4
6. Consultatie	5

I. Algemeen

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Deze leden zien in dat een zekere standaardisering door het elektronisch deponeren van de jaarrekening via het Standard Business Reporting voordelen heeft. Deze leden hebben nog enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de SP-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel en hebben hierbij enkele vragen en opmerkingen.

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van onderhavig wetsvoorstel. Deze leden hebben nog enkele vragen.

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel wijziging van de Handelsregisterwet 2007, het Burgerlijk Wetboek en de Wet op de formeel buitenlandse vennootschappen in verband met deponering van bescheiden in het handelsregister langs elektronische weg. Deze leden hebben enkele vragen.

1. Inleiding

De leden van de CDA-fractie constateren dat de Nederlandse overheid te maken heeft met veel problemen op het gebied van ICT. Deze leden vragen of het deponeren van bescheiden in het handelsregister langs elektronische weg al helemaal goed werkt, specifiek de Standard Business Reporting (SBR). Zo niet, welke problemen doen zich voor en is de verwachting dat het systeem geheel werkt op het moment dat het verplicht wordt gesteld om de jaarrekening uitsluitend langs het SBR te mogen aanleveren bij het handelsregister? Zij vragen ook of Capgemini op een of andere wijze betrokken is of wordt bij dit proces. De regering geeft verder aan dat van bedrijven in deze tijd mag worden verlangd dat zij de jaarrekening langs elektronische weg naar de Kamer van Koophandel verzenden. De regering wil dat uiterlijk in 2017 alle zaken die bedrijven en burgers met de overheid doen, zoals het aanvragen van een vergunning, digitaal worden afgehandeld. De overheid wil dat aangiften digitaal worden gedaan, ouderen langer thuis blijven wonen via zorg op afstand, kinderen modern onderwijs kunnen volgen en bedrijven meer geld gaan investeren in innovatie om de concurrentie met het buitenland aan te gaan. Mogen de bedrijven en de burgers daarom van de regering verwachten dat zij met de betrokken partijen er alles aan doet om zo snel mogelijk snel internet in heel Nederland te realiseren om dit mogelijk te maken en totdat het zover is bedrijven op een andere wijze kunnen aanleveren?

2. Ontwikkelingen elektronisch deponeren jaarrekening

De leden van de PvdA-fractie vragen hoeveel procent van de 820.000 deponeringsplichtige rechtspersonen dit nu al doet, uitgesplitst naar grote, middelgrote en kleine rechtspersonen.

De leden van de CDA-fractie lezen in de toelichting dat in 2013 circa 4% van alle jaarrekeningen via SBR gedeponerd werden in het handelsregister en in 2014 circa 12%. Dit terwijl er bestuurlijke afspraken zijn gemaakt, convenanten zijn gesloten die betrokkenheid van ketenpartners bevestigen en er uitgebreide communicatietrajecten zijn geweest. Wat is de reden dat de percentages nog zo laag liggen? Zien de bedrijven dan wel voordelen van het deponeren van de jaarrekening via SBR? Is hier onderzoek naar gedaan? En is het systeem dan wel gebruiksvriendelijk genoeg en werkt het naar behoren?

Voorts vragen de leden van de D66-fractie de regering nader in te gaan op de «online service» waar kleine deponeringsplichtige rechtspersonen gebruik van kunnen maken. Kan de regering toelichten hoe deze online service gaat werken? Gaat het om een webbased service? Is de software reeds ontwikkeld of moet het nog aanbesteed worden? Zo ja, wat voor budget is hiervoor beschikbaar? Zal de online service zo worden ingesteld dat het een SBR-rapportage beschikbaar stelt?

3. Juridische aspecten van de elektronische deponering van de jaarrekening

De leden van de PvdA-fractie vragen tot wanneer de mogelijkheid blijft bestaan voor kleine rechtspersonen om gebruik te maken van de gratis online service? Wanneer zullen de kleine rechtspersonen moeten voldoen aan de SBR-verplichting?

Hoe wordt het onderscheid gemaakt in grote, middelgrote en kleine rechtspersonen?

4. Achtergrond, doel en inhoud van het voorstel

4.1. Achtergrond en doel

De leden van de SP-fractie lezen dat SBR niet in alle (software)producten, noch bij alle partijen (vooral intermediairs en ondernemers) structureel verankerd is, waardoor er in de praktijk nog geen sprake is van grootschalig gebruik van SBR. Deze leden vernemen graag van de regering waarom dit nog niet het geval is en waarom het volgens de regering opportuun is het gebruik van SBR op korte termijn verplicht te stellen.

De leden van de CDA-fractie lezen dat de regering aangeeft dat op allerlei manieren het vrijwillig gebruik van SBR is gestimuleerd en ondersteund, maar dat dit in de praktijk onvoldoende is gebleken om tot het noodzakelijke grootschalige gebruik te komen. De regering wil het daarom verplicht stellen. Deze leden vragen of het lage gebruik niet juist een signaal is om nog een kritisch te kijken of dit wel het juiste systeem is in plaats van het gelijk overgaan tot het verplicht stellen? Is de regering het met de leden van de CDA-fractie eens dat nog eens kritisch moet worden bekeken wat de reden is van het tot op heden lage gebruik van het deponeren van de jaarrekeningen via SBR in het handelsregister?

4.2. Het voorstel

De leden van de SP-fractie lezen in het wetsvoorstel dat bij algemene maatregel van bestuur zal worden vastgelegd dat de door de overheid aangewezen standaard SBR exclusief gebruikt zal gaan worden voor digitale deponering, maar uitsluitend voor zover dit verantwoord is. Deze leden vragen de regering toe te lichten welke criteria gehanteerd zullen worden voor de beoordeling van wat wel en niet verantwoord is.

De leden van de SP-fractie vernemen graag van de regering hoe de ervaringen zijn vanuit de gebruikersgroep met de genoemde gratis online service waarin de Kamer van Koophandel voorziet. Deze leden waarderen het zeer indien de regering voor- en nadelen kan opsommen van het gebruik van deze online service ten opzichte van reguliere SBR-software. De regering geeft aan dat in de algemene maatregel van bestuur zal worden bepaald dat digitale deponering exclusief plaatsvindt met behulp van de door de overheid aangewezen standaard SBR, maar uitsluitend zover dit verantwoord is. De leden van de CDA-fractie vragen zich af wat de regering bedoelt met de zin «maar uitsluitend zover dit verantwoord is»? Zou de regering dit nader kunnen toelichten? Deze leden lezen verder in de toelichting dat ondernemingen die weigeren om de jaarrekening op de door de algemene maatregel van bestuur voorgeschreven wijze in te dienen, in strijd zullen handelen met artikel 2:394, eerste en derde lid, van het BW, wat ingevolge artikel 1, onder 4, van de Wet op de Economische Delicten, en dus in overtreding is. Wat zijn precies de gevolgen van de ondernemers die weigeren om de jaarrekening op de door de algemene maatregel van bestuur voorgeschreven wijze in te dienen?

4.3. Uitzonderingen

De leden van de SP-fractie lezen dat er een aantal uitzonderingsgronden zal bestaan, waaronder één voor uitgevende instellingen, omdat de Europese Autoriteit voor effecten en markten (ESMA) nog geen keuze heeft gemaakt voor een standaardformaat waarin rapportage moet plaatsvinden. Deze leden vinden het vreemd dat hier een voorbehoud wordt gemaakt voor deze instellingen en vragen de regering of het logisch is SBR verplicht te stellen voor het gehele Nederlandse bedrijfsleven met uitzondering van uitgevende instellingen. Deze leden vragen de regering tevens uiteen te zetten welke gevolgen een eventueel uiteenlopen van deze rapportagestandaarden zal hebben voor de kwaliteit van gegevens.

4.4. Algemene maatregel van bestuur

De leden van de PvdA-fractie vragen waarom er wordt gekozen voor een kan-bepaling. Betekent dit dat de regering toch nog de mogelijkheid open houdt dat SBR niet verplicht wordt ingevoerd. Wanneer is de bijbehorende AMvB te verwachten? Wordt deze voorgehangen?

De leden van de CDA-fractie vragen de regering of zij nader kunnen toelichten waarom zij voorstelt om de verplichting om de jaarrekening te deponeren via SBR voor kleine rechtspersonen in te stellen voor het boekjaar 2016, voor middelgrote rechtspersonen voor het boekjaar 2017 en voor grote rechtspersonen voor het boekjaar 2019. Grote rechtspersonen beschikken juist toch over veel meer capaciteit om aan de wetgeving te voldoen en om snel aan het systeem te wennen in vergelijking met kleine rechtspersonen? Vindt de regering het daarom niet verstandiger om het boekjaar 2016 te laten vervallen voor kleine rechtspersonen en te kiezen voor een later boekjaar? De regering geeft verder aan dat door in de algemene maatregel van bestuur het gebruik van SBR in beginsel voor het overgrote deel van de deponeringsplichtige rechtspersonen voor te schrijven, de verwachting is dat voldoende rechtszekerheid wordt geboden voor een eenduidige keuze vanuit de overheid voor SBR als standaard voor het deponeren van de jaarrekening. Wat is de onderbouwing van deze verwachting? Hoe kijkt Europa hier tegenaan?

5. Effecten

5.1. Maatschappelijke effecten

De leden van de D66-fractie vragen de regering nader in te gaan op de vraag in hoeverre het uitsluitend aanleveren van de jaarrekening langs elektronische weg kan bijdragen aan nieuwe innovatieve oplossingen, zoals het maken van analyses aan de hand van grote hoeveelheden bedrijfseconomische informatie. En in hoeverre kan dit wetsvoorstel bijdragen aan het openbaar stellen van het handelsregister?

5.2. Kosten en baten

De leden van de PvdA-fractie kunnen de berekeningen op blz. 11 van de MvT niet helemaal volgen. Voor de deponeringsplichtige rechtspersonen zouden er 68.8 miljoen euro aan baten zijn en 0 euro aan kosten. Hoe is dit berekend? Hoe kan het dat er 0 euro aan kosten zijn, terwijl er wel speciale software aangeschaft moet worden om gebruik te maken van SBR? Als de kostenbalans zo duidelijk één kant op slaat, dan zou bijna iedereen toch al vrijwillig overgestapt zijn op SBR? Op welke manier is de financiële opbrengst van tijdsbesparing berekend? Is hier geen dubbelrekening met de berekende vermindering van de administratieve lasten? Hoe verhoudt het bovenstaande, de 0 euro kosten, zich met blz. 6 van de MvT, waarin staat

dat een belangrijke drempel voor grootschalig gebruik van SBR is gelegen in de kosten van de aanschaf van geschikte programmatuur? Hoeveel kost deze programmatuur?

6. Consultatie

De leden van de PvdA-fractie vragen hoeveel het PKI overheidscertificaat kost. Hoeveel procent van de financiële intermediairs beschikt al over dit certificaat? VNO-NCW en MKB-Nederland hebben gepleit voor een gewenningsperiode voor middelgrote rechtspersonen. Dit heeft geleid tot uitstel van de verplichting om te deponeren tot het boekjaar 2017? Konden VNO-NCW en MKB-Nederland zich vinden in deze invoeringstermijn? Waarom hoeven de grote rechtspersonen pas in het boekjaar 2019 te voldoen aan de SBR-verplichting? Waarom worden er verschillende overgangstermijnen gehanteerd?

De leden van de SP-fractie lezen dat enkele financiële intermediairs het verplicht stellen van rapportage via SBR in de basis een goed voorstel vinden. Deze leden zijn benieuwd welk aandeel van de geconsulteerde financiële intermediairs dit betreft. De leden van de SP-fractie lezen in het wetsvoorstel dat één geconsulteerde rechtspersoon vindt dat het voorstel veel extra werk oplevert voor de rechtspersoon die zelf de jaarrekening deponeert. Er vanuit gaande dat deze rechtspersoon doelt op het gebruik van SBR voor de rapportage vragen deze leden de regering toe te lichten waarom het zelf aanschaffen van software of gebruik van de online service iets af doet aan de hoeveelheid werk die het gebruik van SBR oplevert. Deze leden willen van de Minister weten of de stelling dat de tijdsbesteding voor het opstellen en deponeren van de jaarrekening volgens de nu gebruikelijke wijze en via SBR ongeveer gelijk is, opgaat voor alle bedrijven of dat hierin aanmerkelijke verschillen zitten tussen de tijdsbesteding van kleine, middelgrote en grote bedrijven.

De leden van de CDA-fractie constateren dat door de voorgestelde wetgeving voor vrijwel alle financieel intermediairs bepaalde activiteiten en werkzaamheden komen te vervallen. De regering geeft aan dat de individuele reacties met name van kleine financiële intermediairs kwamen. Zijn er signalen dat kleine financiële intermediairs in de problemen komen door dit wetsvoorstel? Zo ja, hoe groot worden de problemen geschat? Een kritiekpunt van een aantal financiële intermediairs is dat ze zich niet herkennen in de beschreven voordelen die verplichte deponering van de jaarrekening via SBR biedt? De regering geeft aan hier niet mee eens te zijn. Voor de leden van de CDA-fractie is het uit de toelichting niet duidelijk geworden waarom de financiële intermediairs zich niet herkennen in de beschreven voordelen. Zou de regering kunnen aangeven welke argumentatie werd gegeven door de financiële intermediairs op dit punt?

De voorzitter van de commissie,
Vermeij

Adjunct-griffier van de commissie,
De Vos